



Finanstale

Taler
Kristin Halvorsen

Dato
6 oktober 2006

Sted
Oslo

Omstendigheter
Redegjørelse i Stortinget

1 President,

Velgerne ønsket forandring i 2005. Derfor vant vi rød-grønne valget. Derfor legger Regjeringa fram et budsjett for 2007 som vil forandre Norge:

5

Vi vil styrke fellesskapet.

Vi vil ta ansvar for miljøet.

10 Vi vil fordele rettferdig.

Vi vil skape verdier i hele landet.

15 Statsbudsjettet for 2007 viser at Regjeringa er godt i gang med å oppfylle Soria Moria-erklæringen og holder de løftene vi gav velgerne.

Vi er heldige i Norge. Vi har handlingsrom. Vi kan velge hva vi synes er viktigst - og satse på det. Den forrige regjeringa valgte skattelette. Det hadde en pris. Prisen var for få barnehageplasser. I skolen var prisen færre lærere. De eldre
20 betalte prisen når de fikk for dårlige tjenester.

Dette vil vi forandre. De store pengene skal gå til de store oppgavene. Vi skal bygge den norske velferdsstaten videre ut.

25 President,

Det har aldri før i historien vært så mange mennesker i landet som har en jobb.

30 Antall sysselsatte har økt med 70 000 personer de siste 12 månedene, og det er blitt 36 000 færre arbeidsløse.

35 Lav arbeidsløshet og høy sysselsetting er de viktigste målene i den økonomiske politikken. Å ha en jobb gir tilhørighet og mulighet til å bidra. Det skaper inntekt for den enkelte og verdier for oss alle. Å få lønn i stedet for trygd betyr økt velstand for den som var arbeidsløs. Det er viktig for rettferdig fordeling.

40 Norge er nå inne i sitt fjerde år med sterk økonomisk vekst. Nå er det om å gjøre å sikre at vi kan ha lav arbeidsløshet i mange år framover. Regjeringa legger fram et statsbudsjett som vil bidra til nettopp det.

45 Bruker vi for mye oljepenger, er det fare for at mange arbeidsplasser i konkurranseutsatt sektor går tapt. Da kan arbeidsløsheten øke igjen. Hvis renta går raskt og mye opp, kan mange få store gjeldsproblemer. Gjeldskrise er dårlig fordelingspolitikk.

50 Vi foreslår å bruke 71 mrd. oljekroner i 2007. Det tilsvarer forventet realavkastning av Statens Pensjonsfond - Utland på 4 %. Vi følger handlingsregelen, slik vi har sagt. Dette gir rom for å bruke 6 mrd. flere oljekroner i 2007 enn i 2006. Vi har aldri brukt flere oljekroner over et statsbudsjett noen gang.

Samtidig fører vi skattene tilbake til 2004-nivå. Innenfor disse rammene har vi ryddet plass til store og viktige reformer som folk vil merke i sin hverdag.

55 President,

60 Barn er det mest verdifulle foreldre har, de er besteforeldres største glede og de er hele samfunnets framtid. Det viktigste i livet må være det viktigste i politikken. Derfor betyr statsbudsjettet for 2007 en massiv satsing på fellesskapsløsninger for barn og unge.

65 Det har aldri tidligere vært lagt fram et statsbudsjett med en så sterk satsing på barnehager: En økning på 3,2 mrd. kroner. Det mener vi må til for at vi skal nå full barnehagedekning i 2007. Budsjettet gir rom for at 15 800 nye barn kommer i barnehage i 2007, som tilsvarer de barna som står på venteliste ved inngangen til 2007. Det pågår nå en nasjonal dugnad for å sikre alle barn en

barnehageplass. Kommunene er med. Foreløpige tall tyder på at kommunene i år vil legge seg i selen for å finne gode løsninger - raskt.

70

Det er jammen på tide!

75

Småbarnsforeldre er i en fortvilet situasjon når de ønsker seg en barnehageplass, men ikke finner et trygt sted til barnet sitt. En barnehagestyrer jeg snakket med fortalte at hun daglig i hele august måned fikk besøk i barnehagen av foreldre og småbarn som ikke hadde plass, men som prøvde siste utvei: Troppet opp med barnet, tok sjansen på at det viste seg fra sin beste side og håpet i det lengste at det likevel fantes en ledig plass til akkurat dem. Men alle måtte dra igjen med uforrettet sak. Hun visste ikke hvilke løsninger de fant til slutt, men vi vet at mange tråkler det til med en nabo, en dagmamma, en bestemor - det er en slitsom virkelighet.

80

Regjeringas mål er at ingen småbarnsforeldre skal ha en slik hverdag. Vårt mål er at alle barn skal ha et godt barnehagetilbud. Det er en viktig investering for samfunnet. Barn formes mest i sine tidligste leveår. En god barnehage gir et godt grunnlag for læring resten av livet.

85

President,

90

Arbeidskraft og kompetanse er den viktigste kilden til framtidig inntekt. Regjeringa investerer i barn og i kunnskap. Norges viktigste formue er ikke olje og gass. Norges viktigste formue er folk. Det hver enkelt av oss kan bidra med til fellesskapet er vår viktigste ressurs. Skolen må ta i bruk barn og unges nysgjerrighet og lærelyst. Den skal formidle kunnskap og møte det enkelte barns behov. Alle barn må trekkes med fra starten for at flest mulig skal være med på å bygge framtids-Norge.

95

Vi gjennomfører Kunnskapsløftet, men med viktige forandringer. Privatisering av fellesskolen var et blindspor. Det har vi forlatt. Det ville gitt økte forskjeller og mer sentralisering. Nå satses det på fellesskolen landet rundt. I valgkampen sa vi "Bunnen er nådd for skole-Norge. Nå skal pila peke oppover".

100

Aurskog-Høland kommune er ett konkret eksempel på én av mange kommuner der det nå går i riktig retning. De har i år videreutviklet sine tjenester til innbyggerne på en lang rekke områder. I skolene er oppfølgingen av

105

Kunnskapsløftet styrket, elevene har fått flere voksne å henvende seg til, de har fått en ordning med gratis frukt og grønt, alle skolene har fått installert vannkjølere (som er en selvfølge på mange arbeidsplasser) og ikke minst er alle skoletoalettene pusset opp. Det har blitt flere ansatte innen pleie og omsorg, vedlikeholdet av kommunens bygninger er styrket, de fire nyrenoverte svømmebassengene i kommunen er åpne ni måneder i året til glede for skoleelever og resten av befolkningen, kommunen har styrket musikk- og kulturskolen, de gir mer penger til lag og foreninger og styrker støttekontaktordningen for barn og unge.

Vi har et høyt utdanningsnivå i Norge og et godt utdanningssystem. Men mange har for dårlig faglig utbytte av skolegangen. Vi foreslår å bevilge 1,4 mrd. kroner til gjennomføringen av Kunnskapsløftet i 2007. Mesteparten skal gå til ulike tiltak for å styrke kvaliteten i skolen. Det betyr kompetanseutvikling for lærere og andre tilsatte i skolen, nye læremidler, styrking av en rekke fag blant annet realfag og språk, og bedre læring for språklige minoriteter for å nevne noe. Det betyr også å stimulere til mer variert og motiverende undervisning.

Jeg har lyst til å nevne spesielt en nyvinning i kunnskapsløftet som elevene i ungdomsskolen vil merke godt. Fra og med i år vil vi gradvis innføre tiltak som skal sikre elevene mer tilpasset opplæring, i form av det vi kaller "programfag til valg". Dette innebærer økt samarbeid mellom lokalt arbeidsliv og nærings- og samfunnsliv, og større utfordringer i skolen. For eksempel kan elever i 10. årstrinn ved Nordberg ungdomsskole, ta matematikk og engelsk på Videregående trinn 1 ved Berg og Grefsen videregående skoler.

Vi vil også sikre gode skolebygg. Det gir klare signaler om at skole er viktig og at barn og unge er betydningsfulle. Det gir bedre arbeidsmiljø for små og store. Derfor utvider vi investeringsrammen for skolebygg med 2 mrd. kroner.

Mange elever og foreldre i videregående skole får en stor regning hver høst til skolebøker og utstyr. Regjeringa ønsker at all ungdom skal ha reell mulighet til å ta videregående utdanning. Derfor starter vi reformen med gratis læremidler i den videregående skolen i statsbudsjettet for 2007. Vi starter med gratis lærebøker og digitale læremidler for andre trinn det første året. Deretter for tredje trinn, og fra 2009 er reformen fullt ut gjennomført når også første trinn er med. I tillegg foreslår vi stipend gjennom Statens Lånekasse til andre nødvendige læremidler.

Samtidig som vi skal ha et godt skoletilbud til alle, skal vi ha forskning og utvikling på et høyt nivå. Regjeringa har som mål å øke den samlede forskningsinnsatsen i Norge til 3 pst av BNP innen 2010. Det er et ambisiøst
150 mål og skal være et spleiselag mellom staten og næringslivet. Vi øker forskningsbevilgningene over statsbudsjettet nominelt med nesten 900 mill. kroner. Og vi øker forskningsfondet med 10 mrd. kroner.

President,

155

Norge har ett av verdens beste helsevesen. Vi har høy kompetanse og god service. Vi behandler flere pasienter enn noen gang. De aller fleste av dem kan fortelle at de har fått en utmerket behandling av omsorgsfulle fagfolk. Vi vil gjøre et godt helsebudsjett enda bedre. Alle skal få et godt helsetilbud,
160 uavhengig av hva de tjener eller hvor de bor. Bevilgningene til drift i helseforetakene økes reelt med 1,6 mrd. kroner. Herunder bevilges det 104 mill. kroner til å rette opp skjevfordelingen av Helse Vest og Helse Midt-Norge.

Altfor mange mennesker i Norge sliter med psykiske lidelser, uten å få
165 nødvendig oppfølging. Det er ille for den enkelte og det rammer deres nærmeste. Opptrappingsplanen for psykisk helse vil være i sitt niende og nest siste år i 2007. Vi foreslår 700 mill. kroner mer til å gjennomføre denne planen neste år. I tillegg foreslås 15 mill. kroner mer til tiltak for barn med psykisk syke eller rusavhengige foreldre.

170

Regjeringa vil i høst ferdigstille en opptrappingsplan for arbeidet mot rusproblemer. Styrking av kommunesektoren og sykehussektoren er en viktig del av arbeidet. Samtidig kreves det særlige tiltak. Planen skal koordinere innsatsen, og Regjeringa foreslår 50 mill. kroner mer til tiltak for rusomsorg.

175

Den viktigste innsatsen for helse og omsorg gjøres hver dag i alle norske kommuner. Det er i kommunene eldre og pleietrengende skal få det tilbudet som er nødvendig for å leve verdige liv. Rundt 40 pst. av kommunenes budsjetter går til helse og omsorg. Derfor var det så viktig for den rød-grønne
180 regjeringa å gi kommunene et skikkelig løft så raskt vi kunne.

For alle lokalsamfunn gjorde regjeringsskiftet en stor forskjell. I fjor høst økte vi samlede inntekter i kommunene med 4,6 mrd. kroner i forhold til Bondevik-

185 regjeringas budsjettforslag. Mesteparten var en økning i de frie inntektene. I
Revidert nasjonalbudsjett anslo vi veksten i samlede inntekter i inneværende år
til 7,1 mrd. kroner, blant annet etter påplussinger til barnehager.

Satsingen på velferd og levende lokalsamfunn fortsetter i 2007 når vi foreslår en
190 reell økning i kommunenes inntekter på 5,4 mrd. kroner - 2,4 mrd. kroner av
dette er vekst i frie inntekter.

I tillegg til denne satsingen får kommunesektoren beholde store ekstra
skatteinntekter i 2006. Dette løfter inntektene deres med ytterligere 2 mrd.
195 kroner netto i inneværende år. Etter dette er den anslåtte veksten i frie inntekter
i 2006 den høyeste veksten i prosent på 15 år. Når det gjelder veksten i samlede
inntekter de siste 15 årene, er det bare på begynnelsen av 1990-tallet og i 1997 at
veksten har vært på høyde med inneværende år.

200 President,

Regjeringa vil sikre grunnlaget for velferd gjennom å prioritere fellesskapet på
statsbudsjettet og gjennom bevilgninger til kommunene. Da gjør vi vår del av
jobben. Men arbeidet blir ikke gjort uten at alle dem som står i førstelinje i
205 velferds-Norge hver dag og gjør sin viktige jobb, førskolelærere og assistenter,
sikrer den gode barnehagen, lærere får den oppvoksende slekt til å mestre nye
utfordringer, helse- og omsorgsarbeidere avgjør om den enkelte blir møtt med
respekt og forståelse.

210 Vi vil gjerne samarbeide med alle dem som gjør jobben hver dag. Offentlig
sektor skal fornyes og forandres sammen med de ansatte. Mange var slitne av
stadig nye runder med kutt og innstramminger under den forrige regjeringa.
Når vår regjering kan legge solide budsjetter i bunnen vet vi at det gir et bedre
utgangspunkt for at dyktige folk kan gjøre en god jobb.

215 Tjenestene i offentlig sektor skal være av høy kvalitet og lett tilgjengelige for alle.
Vi har derfor intensivert arbeidet med bruk av åpne standarder i offentlig
sektor. Det sikrer at den enkelte selv skal kunne velge hvilken programvare hun
ønsker å bruke mot offentlige IT-tjenester.

220

Regjeringa foreslår derfor å bevilge 10 mill. kroner til arbeid med åpne
standarder og åpen kildekode. For innbyggerne betyr dette at de ikke trenger

dyre programmer for å kommunisere med det offentlige, og dermed blir
225 offentlige tjenester mer tilgjengelige for alle.

President,

Frihet fra vold, mishandling og kriminalitet er et viktig velferdsgode. Regjeringa
230 øker derfor innsatsen for å bekjempe kriminalitet. Målet er å forebygge bedre,
oppklare mer, reagere raskere og rehabilitere bedre. Vi øker kapasiteten i
fengslene og reduserer soningskøene. Det blir opprettet over 300 nye
soningsplasser i løpet av 2006 og 2007. Dette er den største økningen på svært
lang tid. Byggingen av Halden fengsel starter i 2007, og fengslet skal stå ferdig i
235 2009. Det vil gi 250 nye soningsplasser. Samtidig øker vi innsatsen for at fanger
skal bryte med kriminalitet etter endt soning, når vi styrker opplæring og andre
tilbud i fengslene.

Regjeringa vil samtidig øke opptaket til Politihøgskolen til det største antallet
240 siden 1998. Det er viktig for å sikre rekruttering og økt bemanning i politi- og
lensmannsetaten på sikt.

Svært mange andre områder på budsjettet har også stor betydning for å
forebygge kriminalitet og å støtte fanger som vil bryte med kriminalitet. Over
245 halvparten av innsatte i norske fengsler har et rusproblem. Derfor er satsing mot
rusproblemer også en viktig del av bekjempelse av kriminalitet. Forebyggende
arbeid for barn og unge er viktig i seg sjøl - men skaper også et tryggere samfunn.

250 President,

Regjeringa ønsker at folk flest skal ha mulighet til gode opplevelser, livskvalitet
og nye impulser. Derfor innfrir vi Kulturløftet fullt ut i statsbudsjettet for 2007.
Vårt mål er at 1 pst. av statsbudsjettet skal gå til kulturformål i 2014. Når vi øker
255 bevilgningene med ca 460 mill. kroner, er vi i rute til å nå dette målet.

Få andre budsjettområder når så mange og gir så mye aktivitet for pengene.
Neste års kultursatsing betyr økt satsing på orkestre og skolekorps, styrking av
museer, scenekunst og nasjonale kulturbygg, film og rock - og flere
260 frivillighetssentraler. Totalt er det mer enn 250 formål som får små eller store
påplussinger. Hver av dem utløser engasjement, aktivitet, kreativitet og glede!

265 Vi håper at det vil være til oppmuntring og inspirasjon for alle dem som gjør en stor og frivillig innsats for barn og unge.

President,

270 Norge er et av landene i verden med minst forskjeller mellom folk. Likevel har også vi et fattigdomsproblem. De som er fattige rammes særlig hardt når det virker som om alle andre har råd til alt.

275 Regjeringa legger fram to handlingsplaner sammen med statsbudsjettet. En handlingsplan mot fattigdom og en handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen. Samlet foreslås det mer enn 1 mrd. kroner på mange forskjellige departementers områder til de to handlingsplanene. For første gang øker de generelle sosialhjelpssatsene mer enn prisstigningen, når Regjeringa foreslår at de veiledende normene for sosialhjelp skal økes reelt med 5 pst.

280 Regjeringa Bondevik II gjorde opp sin status før valget i 2005. På fire år hadde de økt innsatsen mot fattigdom med 1,3 mrd. kroner. Vår regjering har allerede etter to år økt innsatsen med 1,5 mrd. kroner. Like viktig er det imidlertid at vi avviser skattelettepolitikken og satser på rettferdig fordeling og gode
285 fellesskapsløsninger. Gode barnehager, en skole for alle, gratis læremidler, et godt helsevesen, god pleie og omsorg og rimelige kulturtilbud er viktig fordelingspolitikk fordi det inkluderer alle i samfunnet - også de som har dårlig råd.

290 Det viktigste for å bekjempe forskjeller og å inkludere minoriteter er å sikre den enkelte arbeid og inntekt. Derfor satser vi massivt på en aktiv arbeidsmarkedspolitikk, og vi starter opp med kvalifiseringsprogram der særlige utsatte grupper gis økt økonomisk støtte, forutsatt at de deltar i et arbeidsrettet program som er tilpasset dem. Et godt fungerende arbeidsmarked og målrettet
295 satsing på svake grupper gir bedre muligheter for dem som tidligere hadde dårlig sjanser til å skaffe seg en jobb. Vi bruker den muligheten.

300 På mandag ble Norges første NAV-kontor åpnet i Trøgstad. I løpet av høsten skal 20 slike kontorer åpnes rundt omkring i landet, og hele reformen skal være gjennomført innen 2010. Dette er en reform som Regjeringa prioriterer svært

høyt. Når trygdekontor, arbeidskontor og sosialkontor samles til ett kontor innenfor samme dør, skal det gi bedre service og bedre oppfølging av den enkelte. Det skal gi mulighet for skreddersøm i tilbudet. Hver enkelt skal ses og
305 ha en reell mulighet til å kvalifisere seg for arbeid. Dette er også en stor omstilling for tusenvis av ansatte.

Nå er vi i full gang med en stor og viktig velferdsreform som har bred støtte i Stortinget. Reformen skal ikke bare gi den enkelte bedre muligheter, den skal gi
310 samfunnet større rom til å løse viktige oppgaver. 20 pst. av den voksne befolkninga er ikke i arbeid, selv om mange har mulighet og ønske om det. Dette er mange mennesker. Hver og én som går fra å være trygdet til å få lønnsinntekt sparer samfunnet for store kostnader. Det gir rom for mer velferd. Samtidig vil de som får innpass på arbeidsmarkedet være med på å løse viktige
315 oppgaver.

President,

Intensjonsavtalen om et inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen) skal stimulere flere
320 til å stå i arbeid og hindre utstøting. Etter at avtalen i 2005 ble fornyet med varighet ut 2009, har både sykefraværet og sykefraværskostnadene økt.

Det er langtidssykefraværet som øker og det er Folketrygden som tar belastningen. I 2005 tilsvarte sykefraværet rundt 120 000 årsverk. Utviklingen i
325 inneværende år har ytterligere forverret situasjonen. Det er svært dårlige nyheter når vi mangler arbeidskraft på mange områder. Langtidsfraværet har en stor kostnad for den enkelte. Av de som hadde brukt opp sykepengerrettighetene sine i fjor, gikk over 80 pst. over på ulike trygdeordninger og måtte dermed ned på en lavere levestandard enn de kunne hatt i lønnet arbeid.

330 Som følge av den sterke økningen i sykefraværet, foreslår Regjeringa å innføre et medfinansieringsansvar for arbeidsgiverne i trygdeperioden. Mange arbeidsgivere kan gjøre mer for å bedre arbeidsmiljøet og legge til rette for at sykmeldte raskere kan komme tilbake i arbeid.

335 Det er nedsatt et partssammensatt utvalg under ledelse av statsministeren for å gjennomgå Regjeringas forslag og organisasjonenes innspill. Utvalget kan foreslå alternative løsninger som vil gi tilsvarende forventet nedgang i sykefraværet og i statens kostnader til sykepenger innenfor samme budsjетtramme i folketrygden

som i Regjeringas forslag.

Dersom Utvalgets anbefalinger gir grunnlag for det, vil Regjeringa legge fram en sak for Stortinget om oppfølging av utvalgets forslag.

345

President,

350

Det er gode tider for næringslivet. Stor etterspørsel og høye eksportpriser gir god inntjening. Overskuddene i børsnoterte selskaper øker sterkt. I første halvår i år var driftsresultatene for disse selskapene 135 mrd. kroner, nesten 50 mrd. over nivået for første halvår 2005. Investeringene øker. Første halvår i år har det blitt etablert 28 700 nye foretak, nesten 11 pst. flere enn i samme periode i fjor.

355

I gode tider må vi tenke langsiktig og legge grunnlaget for morgendagens arbeidsplasser. Derfor satser Regjeringa på en aktiv distriktspolitikk. Derfor satser vi på å bygge ut bredbånd i hele landet. Mange av morgendagens arbeidsplasser kan ligge i områder av landet som i dag ikke har sterk vekst. Derfor satser vi på å utvikle skognæringa, bl.a. gjennom bedre skatteordninger. Derfor satser vi på å videreutvikle fiskerinæringa gjennom marin forskning. Derfor er det så viktig at vi har lykket med å opprettholde vårt viktigste og meste effektive virkemiddel i distriktspolitikken - differensiert arbeidsgiveravgift. Derfor skal vi satse på forskning og utvikling på en lang rekke områder og dermed legge et godt grunnlag for framtida.

365

President,

Regjeringa legger fram et samferdselsbudsjett som for første gang innfrir den årlige NTP-rammen i sin nåværende form både for Statens vegvesen og for Jernbaneverket. Samferdselsbudsjettet øker med over 2 mrd. kroner.

370

Forslaget til vegbudsjett betyr et betydelig løft. Stortinget har ikke fått seg presentert et slikt vegbudsjett siden begynnelsen på 1990-tallet. Bevilgningene til vei øker med 1,2 mrd. kroner - nesten 9 pst. Det betyr at vi kan gjennomføre rasjonell framdrift på store stamvegprosjekter og vi kan sette i gang seks nye, store riksvegprosjekter:

375

Ny Kråkerøyforbindelse i Fredrikstad

Jørstad-Segelstad bru i Lillehammer og Gausdal kommune

380 Hardanger-brua i Ulvik og Ullensvang
Riksvei 38 Eklund-Sannidal i Kragerø
Riksvei 17 Tverrlandet - Godøystraumen i Bodø
Riksvei 306 Kirkebakken Re grensen i Horten

385 Vedlikehold av norske veier er forsømt gjennom mange år. Regjeringa ønsker å
snu den trenden. Derfor foreslår vi å øke bevilgningene til vedlikehold av
riksveger med 25 pst. Vi styrker innsatsen for rassikring med over 20 pst.

Å heve standarden på vegnettet er god næringspolitikk. Det forbedrer
390 næringslivets rammebetingelser og sikrer raskere frakt av varer og folk - særlig i
distriktene.

Budsjettet for Jernbaneverket i 2007 er et stort løft for jernbanen i Norge.
Investeringene i Jernbanen øker med 50 pst - og det totale jernbanebudsjettet er
395 det beste på 25 år, når vi holder Gardermobanen utenfor. Vi kan nå bygge nytt
dobbeltspor på strekningen Lysaker-Sandvika og dobbeltspor mellom Sandnes
og Stavanger - mange andre prosjekter vil gi betydelig bedre avvikling av både
gods- og persontransporten.

400 Det er god næringspolitikk å drive effektiv jernbanepolitikk. Det er også viktig
miljøpolitikk å satse på et godt kollektivtilbud - særlig rundt de største byene.

Et attraktivt jernbanetilbud betyr at mange bruker tog i stedet for bil til
arbeidsreiser og ellers. Det vil også bety at vi kan få en større andel av trafikken
405 over fra vei til bane. Det sparer oss for forurensing både lokalt og globalt.

President,

Regjeringa gjennomførte et klart brudd med den forrige regjeringas økonomiske
410 politikk da vi la fram vårt første budsjett i fjor høst. Vi avblåste den
høyredominerte skattelettepolitikken. Vi droppet de skattelettene som den
forrige regjeringa ville innføre for 2006 og skjerper skattene ytterligere. I dette
budsjettet bringer vi skatter og avgifter tilbake til det nivået de var på i 2004 -
slik vi har lovt velgerne. Samlet sett har vi dermed ca 12 mrd. kroner mer i
415 inntekter som vi kan bruke til å ruste opp fellesskapet enn den forrige regjeringa
ville hatt. Det har bidratt sterkt til at vi kan satse på barnehager, skole, helse,
kultur og samferdsel i dette budsjettet. Over hele 4 års-perioden vil vi til

420 sammen ha nærmere 50 mrd. kroner mer til fellesskap enn hvis den forrige regjeringa hadde fått videreføre sitt skatteforslag for 2006.

De rikeste i Norge er rike først og fremst fordi de har store formuer og høye kapitalinntekter. Derfor ble skattesystemet mer rettferdig da Stortinget vedtok å innføre utbytteskatt i 2006. Og mens opposisjonen ønsker mindre
425 formuesskatt, valgte vår regjering å opprettholde dette viktige virkemidlet i fordelingspolitikken. I tillegg forsterket vi den sosiale profilen i formuesskatten ved at aksjeformuer ble beskattet hardere, mens mange med liten formue fikk lavere formuesskatt fordi vi satte opp bunnfradraget.

430 Regjeringa vil gå videre i 2007, og foreslår å forsterke fordelingsprofilen i skattesystemet. Derfor skjerper vi skatten for dem med høye inntekter og dem med store formuer. Vi øker toppskatten med 1,2 mrd. kroner. Vi øker formuesskatten særlig på aksjer og på andeler i rentefond. Vi øker bunnfradraget i formuesskatten og skjermer pensjonister med lav inntekt når vi reduserer
435 formuestillegget i skattebegrensningsregelen. For lønnstakere og pensjonister med lave inntekter gir vi skattelette på 800 mill. kroner når vi øker minstefradraget. De største lettelsene går til skattebetalere med inntekt på mellom 150 og 200 000 kroner. De med over 1 mill. i inntekt får de største skjerpelsene

440 Til ungdom og studenter har jeg også en god nyhet. Frikortgrensen økes med 10 000 kroner - til 40 000. Dermed blir det mer lønnsomt å gå med avisene eller å ta seg en sommerjobb.

445 Regjeringa vil rydde opp i "snikskatter". Vi vil at folk skal vite når de betaler skatt til fellesskapet og når de betaler gebyr for en tjeneste. Det er til unødvendig irritasjon når gebyrer opplagt er høyere enn kostnaden for den tjenesten man betaler for. Opprydding i "snikskatter" vil bidra til større forståelse og respekt for å betale skatt.

450 Vi er derfor i gang med å kartlegge hva de enkelte tjenestene koster for å fastsette riktig gebyr. Dette arbeidet tar litt tid. I første omgang reduserer vi gebyrene for tvangsforretninger og gebyrene for førerkort og kontroller av kjøretøy. Dette gir lettelser på til sammen 270 mill. kr. Oppryddingen i gebyrer vil vi foreta
455 innenfor skattenivået fra 2004.

At noen lurer seg unna å betale skatt etter evne, undergraver også den alminnelige skattemoralen, samtidig som fellesskapet svindles for inntekter.

460 Regjeringa øker innsatsen mot økonomisk kriminalitet når vi styrker ordningen med bistandsrevisorer, slik at politiet over hele landet kan ha tilgang til skatteekspertise og få skattekriminalitet fram til domstolene.

I statsbudsjettet går Regjeringa også inn for å gjennomføre en omfattende reform: Reorganisering av skatteetaten. Reformen er et eksempel til etterfølgelse
465 i offentlig sektor. Gjennom en bred og inkluderende prosess har alle involverte blitt enige om en reform som desentraliserer oppgaver, effektiviserer og profesjonaliserer arbeidet, og frigjør ressurser til bedre service til publikum og flere kontroller særlig rettet mot næringslivet. Regjeringa vil gjennomføre
470 reformen slik den var foreslått og med de lokaliseringer vi foreslo i høringsrunden.

Regjeringa øker momsen på mat med ett prosentpoeng. Erfaringen fra tidligere endringer i matmomsen kan tyde på at økningen ikke vil slå fullt ut i prisene til
475 forbrukerne.

Innenfor en netto skatteøkning på 2 mrd. kroner har Regjeringa funnet rom til flere skatte- og avgiftslettelser: I tillegg til å øke minstefradraget fritar vi samboere for dokumentavgift ved samlivsbrudd, vi endrer gevinstbeskatningen
480 ved frivillig vern av skog, vi øker fagforeningsfradraget og øker jordbruksfradraget, vi øker skattefordelen i skogfondsordningen, vi øker den skattefrie beløpsgrensen for arbeid i hjemmet fra 1 000 til 2 000 kroner, vi innfører et eget skattefradrag på Svalbard.

485 President,

Vi står overfor store utfordringer knyttet til miljø og internasjonal fattigdom. De rikeste delene av jordas befolkning belaster miljøet og ressursene så sterkt at andre ikke får rom til velstandsvekst, uten at jordas tålegrenser sprenges.

490 Utfordringene knyttet til global oppvarming som følge av utslipp av CO2 og andre klimagasser er et alvorlig eksempel på dette. Regjeringa bygger sin miljøpolitikk på prinsippet om bærekraftig utvikling. Det rommer også krav om solidaritet med kommende generasjoner både i Norge og andre land. Vi skal etterlate oss noe mer verdifullt til neste generasjon enn det vi overtok fra dem
495 som levde før oss.

Når Finansdepartementet har det overordnede ansvaret for bærekraftig utvikling, er det fordi økologi og økonomi henger nøye sammen. En fornuftig miljøpolitikk er en forsikring mot framtidige utgifter knyttet til klimaendringer som for eksempel ras og flom, forsuring av vassdrag og tap av truede dyre- og plantearter.

Al Gore sier det slik, fritt oversatt fra Vanity Fair, mai 2006:

"Det kan kanskje se ut som om klimakrisen kommer langsomt. Men i virkeligheten er den en nødssituasjon for vår jord. Vi har omfattende materiale som svært klart tyder på at verden vil oppleve en rekke katastrofer hvis vi ikke raskt og med stor kraft greier å håndtere årsakene til global oppvarming. Vi vil få mange Katarina'er i Atlanterhavs- og Stillehavsområdet, og de vil bringe mer død enn den Katarina som herjet i fjor.."

Orkanen Katarina var en stor katastrofe for dem som ble rammet. Den tok menneskeliv og førte til store ødeleggelser. Den hadde også en enorm økonomisk kostnad. Forsikringskravene etter orkanen kan komme opp i 100 milliarder dollar - nesten et helt norsk statsbudsjett. Det er fem ganger så mye som kravene etter terrorangrepene den 11. september i 2001.

Miljøpolitikken går som en grønn tråd gjennom dette budsjettet. Regjeringa foreslår å bevilge 720 mill kroner til CO₂-kjeder og rensing av CO₂ fra gasskraftverk. Grunnfondet for energieffektivisering og fornybar energi foreslås etablert med 10 mrd. kroner. Det foreslås også vel 100 mill. kroner til kjøp av klimakvoter, for å bidra til oppfyllelse av Kyoto-avtalen. Innsatsen for miljørettet bistand øker med 350 mill. kroner. I tillegg kommer en historisk jernbanesatsing på 920 mill. kroner.

Regjeringa bruker skatter og avgifter for å oppmuntre til miljøvennlige handlinger. Som et viktig skritt i retning av å oppfylle en av våre internasjonale miljøforpliktelser og å redusere sur nedbør, foreslår vi en avgift på NOX-utslipp. For å lette tilpasningen til den nye avgiften, vil vi bidra til å finansiere tiltak som reduserer NOX-utslippene fra skip og fiskefartøy. Regjeringa foreslår videre å innføre en CO₂-avgift på innenlands bruk av gass til blant annet oppvarming av boliger og næringsbygg fra 1. juli 2007. Det vil motvirke at bruk av gass utkonkurrerer mer miljøvennlige alternativer til oppvarming, for

eksempel bioenergi.

540 Regjeringa legger om bilavgiftene i mer miljøvennlig retning. Vi ønsker en mer miljøvennlig bilpark. CO2-utslipp erstatter slagvolum som beregningsgrunnlag i engangsavgiften. Det vil oppmuntre til kjøp av biler med lave CO2-utslipp. I tillegg fritas bioetanol fra CO2-avgift når den blandes i bensin. Fra før av har vi fritatt E85 for alle avgifter. Regjeringa foreslår også å utvide dieselsavgiften til å omfatte fritidsbåter.

545 I tillegg foreslår vi å styrke Miljøverndepartementets budsjett innen blant annet områdevern, forvaltning av verneområder, overvåking og vern av biologisk mangfold, tiltak for villaksen og kulturminner. Kapitalen i kulturminnefondet foreslås økt med 200 mill. kroner.

550 Min påstand er at det aldri tidligere er blitt lagt fram et så offensivt miljøbudsjett med så store miljøsatsinger på så mange ulike samfunnsområder.

President,

555 Bærekraftig utvikling handler ikke bare om miljø. Fattigdomskløften er kanskje verdenssamfunnets største utfordring. Regjeringa trapper opp bistanden ytterligere og plusser på over 2 mrd. kroner. Det utgjør 0,97 pst. av BNI. Aldri før er det brukt så mye over statsbudsjettet på bistand, og aldri før har vi vært så nær målet om å bruke 1 prosent av BNI.

560

I tillegg sletter vi gjenværende skipseksportgjeld på i alt 520 mill. kroner som Egypt, Ecuador, Peru, Jamaica og Sierra Leone har til Norge.

565 Hver eneste dag dør 29 000 barn under fem år i verden av sykdommer det finnes vaksiner mot eller behandling for. Det betyr at over 10 mill. barn dør hvert år av sykdommer som kan forebygges eller behandles. Det er en tragedie vi ikke kan la fortsette. Dette vil FN bekjempe.

570 Norge har tatt mål av seg til å være en av de førende nasjonene i dette arbeidet. Statsminister Jens Stoltenberg har engasjert seg sterkt i saken og lansert behovet for en global handlingsplan for å redde barn. Planen er tredelt: Vi må sørge for finansiering av vaksiner til alle verdens barn, vi må sørge for at nasjonale helsemyndigheter styrkes og vi må sørge for at det forskes mer på

575 helseproblemer og løsninger på de sykdommer som rammer den fattige delen av verden.

Regjeringa vil at Norge skal bruke 800 mill. kroner på dette. Denne planen skal legge opp strategien for kort og lang sikt. Norge skal være med hele veien til mål!

580

President,

585 Norge er et relativt lite land som rår over store havområder og enorme naturressurser i nord. Vi hevder suverenitet over om lag 30 pst. av Europas samlede land- og sjøterritorium. Nordområdene representerer et unikt og sårbart naturmiljø. Her finnes en av verdens største proteinkilder i form av fiskeressurser. Samtidig er dette en av verdens viktigste regioner med uutnyttede olje- og gassressurser. Dette krever at vi forvalter våre oppgaver og vår rolle
590 klokt.

Regjeringa har derfor definert Nordområdene som sin strategiske hovedinteresse. Her står vi overfor store utfordringer innen miljø, ressursforvaltning, energi og sikkerhetspolitikk.

595

Regjeringa følger opp den strategiske satsingen på tiltak i Nordområdene. I budsjettforslaget for 2007 har Regjeringa lagt særlig vekt på tiltak for styrket samarbeid med Russland og andre land i nord, oppfølging av Helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet, økt overvåking, forsterket beredskap og økt
600 kunnskap. Til sammen utgjør denne særskilte satsingen over 270 mill. kroner sammenliknet med bevilgningene i saldert budsjett 2006.

President,

605 Vi som bor i Norge er blant de heldigste i hele verden. Vi har store ekstrainntekter fra olje og gass. Det fritar oss likevel ikke fra å gjøre krevende valg. Vi må sette noen oppgaver foran andre.

Vi foreslår å bruke mange oljekroner over statsbudsjettet for 2007 - 71
610 milliarder. Dette tilsvarer nesten like mye som de samlede bevilgningene til helseforetakene eller tre fjerdedeler av utgiftene til alderspensjon. Hver 12. utgiftskrone på statens og kommunenes budsjetter er en oljekrone. Ser vi på hele

oljealderen under ett, er over halvparten av statens oljeinntekter brukt over
615 statsbudsjettet. Likevel finnes det alltid et godt formål der vi vil kunne ønske å
bruke enda en million eller til og med en milliard. Problemet er at vi ikke bare
kan legge slike utgifter på toppen av alt annet.

Alle forstår at vi ikke kan bruke ubegrenset av olje- og gassinntektene hvert år.
620 Hvis vi pøser inn for mye oljepenger i en situasjon der vi mangler folk til å gjøre
jobbene, blir bare prislappen på hver oppgave høyere. I så fall kan renta gå
raskere opp og krona igjen styrke seg.

Næringslivet trenger ikke en reprise på 2002. Mange husker altfor godt hvordan
625 høy rente og en sterk krone den gangen førte til at vi mistet over 30 000
arbeidsplasser i løpet av ett år. Mange lokalsamfunn - særlig langs kysten - mistet
viktige arbeidsplasser. Vi må ikke stille oss sånn at det gjentar seg.

En rask renteoppgang vil også gjøre livet vanskelig for alle som har lån -
630 kommuner, bedrifter og husholdninger. De siste fem årene har særlig
husholdningene tatt opp store lån. En del unge husholdninger kan nå være
sårbare for renteøkninger. Siden sommeren 2005 har Norges Bank satt opp
renta 5 ganger, fra 1 3/4 pst til 3 pst., og banken varsler at renten gradvis vil bli
satt opp mot et mer normalt nivå. Dette er det viktig å huske på for alle som
635 vurderer å ta opp lån.

Vi har bestemt oss for at vi skal forvalte de store olje- og gassinntektene også
med tanke på våre barn og barnebarn - og barnebarns barn. Det er mange
grunner til det. For det første er det tilfeldig at det er akkurat vår generasjon som
640 først fikk mulighet til å pumpe opp den oljen og gassen, som det har tatt
naturen millioner av år å danne. For det andre har vi dyttet store forpliktelser
over på kommende generasjoner, forpliktelser knyttet til finansieringen av våre
pensjoner og til all den omsorgen vi trenger når vi blir mange gamle. Dette
understreker behovet for å føre en bærekraftig økonomisk politikk.
645 Handlingsregelen hjelper oss med dette. Den er ikke et mål i seg sjøl, men et
virkemiddel som skal hjelpe oss i å føre en bærekraftig økonomisk politikk.

Statens pensjonsfond - utland er ved utgangen av 2006 beregnet til 1 756 mrd.
kroner. Men allerede i dag har vi tjent opp alderspensjonsrettigheter
650 Folketrygden på 3 900 mrd. kroner, mer enn dobbelt så mye som det er penger i
Statens pensjonsfond. Størrelsen på disse rettighetene øker nå med nærmere 300

655 mrd. kroner i året. Derfor har Stortinget bestemt at alle statens olje og gassinntekter skal settes inn i fondet, og at uttaket skal svare til gjennomsnittlig realavkastning av kapitalen, anslått til 4 prosent. Selv om fondet ikke er øremerket pensjonsutgifter, tror jeg de fleste forstår at det blir mer å bruke på andre prioriterte velferdsoppgaver desto større fondet, og dermed fondsavkastningen, er.

660 For å styrke morgendagens velferd trenger vi mennesker som kan bidra. Arbeidskraften er vår aller viktigste ressurs, og behovet for økt arbeidsinnsats er stort. I august meldte 47 pst. av bedriftene i Norges Banks regionale nettverk at mangel på arbeidskraft var en begrensende faktor for produksjonen Gjennom en bred satsing legger Regjeringa til rette for økt tilbud av arbeidskraft.

665 Arbeidskraftressursene som står utenfor det ordinære arbeidsmarkedet må mobiliseres. NAV-reformen skal styrke sysselsettingen og bidra til å inkludere personer som har falt ut eller står i fare for å falle ut av arbeidsmarkedet. Forslaget om endringer i sykelønnsordningen vil legge forholdene bedre til rette for raskere tilbakevending til arbeid for sykemeldte og motvirke langtidsfravær.

670 Den klare satsingen på barnehageplasser legger til rette for økt yrkesdeltakelse for barnefamilier. Aldringen av befolkningen understreker utfordringene, og Regjeringas forslag til pensjonsreform som vi legger fram om få uker stimulerer til forlenget arbeidsinnsats. Regjeringa foreslår også å styrke NAVs rekrutteringsarbeid i utlandet, for å legge til rette for at arbeidsinnvandring også

675 framover kan avhjelpe mangel på arbeidskraft.

Selv om vi trenger kvalifisert arbeidskraft, vet vi at mange høyt utdannede unge og voksne med innvandrerbakgrunn ikke får prøve seg på arbeidsmarkedet og blir diskriminert. Dette har vi ikke råd til. Vi må bekjempe intoleranse for å sikre

680 norsk konkurranseevne framover.

Erik Brofoss var finansminister etter krigen. Den gang hadde regjering, Storting og folk flest ett prosjekt: Å gjenreise et land som hadde vært rammet av krig. De hadde store oppgaver og lite penger. Brofoss avsluttet sin tre-timer lange

685 finanstale i februar 1946 på følgende måte- og perspektivet er like aktuelt i dag:

" (...) 2 verdenskriger måtte til for å gjøre klart for enhver at krig føres og vinnes med arbeidskraft og produksjonsmidler.

690 Dette gjelder ikke mindre om de gjenreisingsoppgaver vi står overfor i dag. Vi

må fri oss fra innbildningen om pengene som grunnlag for levestandard og velstand. Hvor viktig pengeproblemene enn måtte være, må vi aldri glemme å se på realitetene bak tallene. La oss alltid ha for øye at vi lever av hverandres arbeid. Og jeg understreker hverandres, ikke andres".

Regjeringa legger med dette fram statsbudsjettet for 2007. Det følger opp Soria Moria-erklæringen. Det er et offensivt budsjett for mer fellesskap. Det er et budsjett som sikrer balanse i norsk økonomi. Det er et klart politisk budsjett, tydelig rødt og grønt. Det viser våre valg. Jeg gleder meg til å se opposisjonens alternativer. Det vil klargjøre forskjellene i norsk politikk

Kilde

http://odin.dep.no/fin/norsk/aktuelt/taler/innlegg_stortinget/006071-090548/dok-bn.html

Emner

Innenriks, Miljø, Redegjørelse, Økonomi

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/finanstale-1486>